

ULUSLARARASI AMASYA SEMPOZYUMU

TARİH-DİL-KÜLTÜR-EDEBİYAT

4-7 EKİM 2017 ● AMASYA

INTERNATIONAL SYMPOSIUM ON AMASYA

HISTORY-LANGUAGE-CULTURE-LITERATURE

4-7 OCTOBER 2017 ● AMASYA

BİLDİRİLER KİTABI

2. CİLT

(Edebiyat, Dil, Kültür)

AMASYA ● 2017

ULUSLARARASI AMASYA SEMPOZYUMU
4-7 EKİM 2017 - AMASYA

ABDURRAHMAN EŞREF EFENDİ'NİN (öl.1738) "MİR'ÂTÜS-SAFÂ" ADLI EL YAZMASININ TANITILMASI

Introducing the Manuscript of Abdurrahman Eşref Efendi "Mir'atü's-Safâ"

Yrd. Doç. Dr. Ali Rıza AYAR
Amasya Üniversitesi
aliriza.ayar@amasya.edu.tr

Özet

Mezifon'lu Müeyyedzâde Ali Efendi'nin oğlu olan Eşref Efendi XVIII. yüzyılda, Merzifon'da yetişen bir din âlimidir. Sonraları Kıbrıs'ta görev yaptığı için kendisine "Kıbrıs Mollası" denilmiştir. Yazdığı eserlerden sadece "Tabakatü'l-Ümem" adlı eseri basılmış olup, diğerleri yazmalar halindedir. H.1151 /M. 1738'de İstanbul'da vefat etmiştir.

Biz bu bildirimizde, Eşref Efendi'nin Osmanlı Türkçesiyle yazdığı ve bazı kutsal mekânları anlatan "Mir'âtü's-Safâ" adlı eserini tanıtmak istiyoruz. Milli Kütüphane- Çankırı İl Halk Kütüphanesi Koleksiyonunu, (Numara 18Hk. 259'da Kayıtlı) bulunan 79 yapraklı nüshası esas alınmıştır. Bildirimizde, adı geçen eserin orijinalitesi ve kapsamı tanıtılmıştır.

Mir'âtü's-Safâ adlı eser, 1710 yılında yazılmış olup, dönemin sadrazamı Nevşehirli Damat İbrahim Paşa'ya takdim edilmiştir. Genel anlamda, dört önemli harem bölge olan, Mekke-Medine-Kudüs ve Halilürrahman'dan bahsedilen risalenin son bölümü, Peygamber – Evliya ve Sahabî kabirlerini tanıtmaktadır.

Tezkirelerde, Divan şairi olarak da geçen Eşref Efendi'nin, Damat İbrahim Paşa'ya methiye olarak yazdığı "ZERRÎN" redifli kasidesi örnek verilmektedir.

Anahtar kelimeler: Eşref Efendi, Mir'âtü's-Safâ, Amasya.

Abstract

Eşref Efendi, the son of Müeyyedzade Ali Efendi from Merzifon; is one of the prominent theological scientist of the 18th century. As he served in Cyprus, he was called as ''Cyprus Molla''. One of his books entitled'' Tabakatü'l-Ümem'' was published whereas his other Works were in handwritten unpublished books. He died in Istanbul in 1738.

In our presentation, we would like to introduce one of his books entitled''Mir'atü's-Safa'' which was written in Ottoman Turkish and in his book, he described some of the Holly places. The study is based on the reproduction of

his book with 79 pages registered with the number 18Hk. 259 to the National Library in Ankara. In our presentation, the originality and the importance of the book will be explained.

The book entitled '' Mir'atü's Safa'' was written in 1710 and it was presented to Nevşehirli Damat İbrahim Pasha. In general, the book mentions four secret regions and in the last part of the booklet the graves of the people who accepted the Islam and the friends of the Prophet and other holly people in Mecca, Madine, Jureselam and Halilürrahman.

Eşref Efendi, who was accepted as a classical Ottoman poet also wrote a book entitled "ZERRİN" in which he praised Damat Ibrahim Pasha.

Keywords: Eşref Efendi, Mir'âtü's-Safâ, Amasya.

Giriş

Merzifonlu Abdurrahman Eşref Efendi, (öl. 1738) Müeyyedzadeler'den olup, XVIII. Yüzyılda Amasya'da tahsilini tamamlamıştır. Kıbrıs Kadılığı görevine gönderildiği için, kendisine "Kıbrıs Mollası" da denilir.

Araştırmamıza konu edindiğimiz çeviri eser, Eşref Efendi'nin sâde ve yalın bir Osmanlı Türkçesiyle kaleme aldığı "Mir'âtü's-Safâ" adlı kitaptır. Kayıtlara göre bu eserin asıl müellifi, Karaçelebizâde Abdülaziz Efendi'dir (öl.1658) (Bursalı M. Tahir, 2012: 120) Eşref Efendi, bu te'lif eserinin başlangıcındaki açıklamalarına göre, dedelerinden miras kalan kitapların arasında bulduğu bu yazma eseri, Anadolu Türkçesi ile halkın hizmetine sunmuştur. Bu işlemde bazı açıklamalar ve eklemeler yapmayı gerekli gördüğünü de ifade eder. Özellikle son kısımdaki "Hâtime" bölümü, kendisine ait bir zeyil niteliğindedir.

Eşref Efendi, Müderris ve Kadı olarak, hayatını sürdürürken, emeklilik sonrası, kendi alanında birçok eser kaleme almıştır. Bunlardan sadece, "Tezkiretü'l-Hikem fî Tabakâti'l-Ümem" matbu olarak basılmış, diğerleri yazmalar halinde kalmıştır.

İşte bu yazmalardan biri olan "Mir'âtü's-Safâ", müellif hattı olarak bilinen Çankırı İl Halk Kütüphanesi koleksiyonunda, 18Hk., 259'da kayıtlı Ankara nüshası ile, İstanbul Üniversitesi Yazmalar Kütüphanesinde Ty, nr.6446 numarada kayıtlı, 80 ab varaklı nüsha, karşılaştırmalı olarak tanıtılmıştır. Bahsi geçen nüsha (h. 1150, m. 1737'de), Merzifon şehri mahkeme kâtibi Mustafa b. Hasan Efendi tarafından istinsah edilmiştir (Mir'atüs-Safa, A.E Ef. 80b). Transkribe edilerek okunan bu eser, ileride günümüz Türkçesine de çevrilip, yeni bir yayın şeklinde bastırılabilir.

Biz bu sunumumuzda, eserin kapsam ve içeriğini tanıtmış olacağız. Konum itibariyle, Siyer-İslâm Tarihi ve İslam Medeniyeti Tarihi ile Hac ve ziyaret mekânlarının tanıtımını kapsar.

A. Abdurrahman Eşref Efendi'nin Hayatı

Doğum tarihi tam olarak bilinemeyen Abdurrahman Eşref Efendi, Merzifon'da doğup yetişmiştir. Medrese tahsilini tamamladıktan sonra, Kıbrıs Kadılığında görev aldığı için, "Kıbrıs Mollası" olarak anılır. (Bursalı M. Tahir, 2012: 100)

Babası, Merzifon ulemasından Müeyyedzâde Şerefeddin Ali Efendi'dir. Hayatı hakkında ayrıntılı bir bilgiye sahip olunamayan Eşref Efendi, daha çok yazdığı eserlerden tanınmaktadır. İşte 1710 yıllarında yalın ve sade bir Osmanlı Türkçesi ile yazdığı "Mir'âtü's-Safâ" isimli eserini, dönemin Sadrazamı Nevşehirli Damat İbrahim Paşa'ya takdim etmiştir. (Aktepe, 1988: 161) Yaklaşık bir asır sonra böyle bir eseri ne maksatla kaleme aldığını giriş bölümünde açıklamaktadır: "….bu kitabın sahifelerine göz atınca gördüm ki, hacda ziyaret edilen dört önemli mekândan bahsediyor. Lâkin sadece erbabının anlayabileceği, Arapça lügatlarla örülü meşhur bir kitap. O zaman içime şöyle bir his doğdu. "Bu esere güzel Türkçe ile bir elbise yaraşır." Öyle ki, Anadolu Türkçesi ile meramını ifade eden herkes, Arapça kelime ve terkipleri anlayamadığı için istifadeden mahrumdur. İşte, âvam ve havâs kıyamete kadar anlayıp istifade etsin diye, bu risaleyi bir nevi tercüme eyledim. Burada amaç; "bir hayra vesile olan, o hayırı işlemiş gibidir." (Mir'âtüs-Safâ, vr. 3a/3b)

Bazı kaynaklarda, hüsn-i hatta da mâhir olduğu belirtilen Eşref Efendi'nin, Merzifon Hacı Hasan Camii kapısındaki kitabeyi de onun yazdığını kaydederler. H.115l, M.1738'de İstanbul'da vefat etmiştir (Olcay, 2010: 95; TDVEA, 1977: 16).

B. Eserleri

Abdurrahman Eşref Efendi, yetkin bir ilim adamı olarak, birçok alanda eserler yazmıştır. Edebiyatta da divan oluşturabilecek kadar şair olduğu anlaşılır. Bu doğrultuda, en çok bilinen ve üzerinde çalışmalar yapılan eserleri şunlardır: (TDVEA, 1977: 16)

1- Tezkiretü'l- Hikem fî Tabakati'l- Ümem: Tarihsel bilgilerle ünlü âlimlerin tezkirelerini, bir ansiklopedi tarzında Türkçe yazdığı çok faydalı bir eserdir. M. 1725'te yazdığı bu esrin başında bir mukaddime, sonrasında 36 ünlü âlimin tezkiresi ile sonda bir hatime yer alır. (Aktepe, 1988: 161) Muhtasar bir cilt olarak, H.1252'de Mısır'da tab' edilmişti. Yine, H.1291'de İstanbul'da, Şemseddin Sivasî'nin "Menâkıb-ı İmam A'zam" adlı eserinin kenarında basılmıştır. Baş kısmı genel tarihle ilgili olup, kalan bölümleri ilmî konuları kapsar (Bursalı M. Tahir, 2012: 100).

2-Mir'âtüs- Safâ: Eşref Efendi, bu eserinde kendi zamanındaki Anadolu-Osmanlı Türkçesi'ne aktararak, herkesin istifadesine sunmuştur. Birçok yazma nüshaları vardır. Müellif hattının sonundaki nota göre, 1728'de kaleme alınan bu eser, Mekke, Medine, Kudüs ve Halilürrahman'ın faziletlerinden bahseder.

Kitabin sonuna eklediği hatimede ise, Peygamberlerin, evliyaların ve sahabelerin kabirleri tanıtılır (Kaya, 2002: 381).

3- Tezkire-i Ulemâ: Merzifon Müderrislerinden Abdurrahman Eşref Efendi tarafından hazırlanmıştır. Eserde, gençlik zamanlarında, kendisinin istifade ettiği hocalar ile (1100-1140 / 1689-1728 tarihleri arasında), Amasya'da ve buraya bağlı merkezlerde yetişen âlimlerin hayatları ve vefat tarihlerinden bahsetmektedir. Bu eser, müellifin "Tezkiretü'l -Hikem" adlı eserinin kenarında basılmıştır (Abdizade, 1986: 271).

4- Şerh-i Muamma-yi Sağir li- Mevlâna Câmî: Molla Câmi'nin aynı isimli Farsça eserinin Türkçe şerhidir.

5- Uyûnu'l–Ulüm: Bu eserde birçok âlim ve ilimlerin tanıtımını yapar.

6- Dîvan-ı Eşref: Müretteb ve hikâyelerle oluşan bir divandır. Sadrazama sunduğu ünlü "Zerrîn" kasidesi bu risalede yer alır (Çapan, 2005: 90).

7- Nadir Hikâyeler Risalesi:

8- İlmu Ahlâk Risalesi:

C. Mir'âtü's-Safâ'nın Bölümleri ve Alt Başlıklar

Esesrin başlangıç bölümünde, Kur'an'da anılan ve övülen kutsal mekânlar zikredilerek, uzun bir Hamdele ve Senâ yer almıştır. Övgüye esas olan Mekke, Medine, Kâbe, Zemzem ve Ravza gibi isimler öne çıkarılmıştır (Mir'âtüs-Safâ, 2a). Müellifin, eseri hazırlamasında, kendi şahsi sorumluluğunun olduğunu dile getirerek, şu beyti yazar;

"İnsan ömrü akıp giden su gibi, zaman ise, keskin kılıç…
Eğer ilminle âmil olmazsan, vaktin boşa giden inci gibi…"

Nitekim, "..cihanda geçim için harcanan ömür, bulut gölgesi gibi tez geçer. Zaman çizgisi ise, gençlikte görülen rüyalar kadar, hayâl olur." (Mir'âtüs-Safâ, 2b) demektedir.

Bu sorumlulukla kendi nefsine hitap eden müellif, "bir gün sen dahi bu fenâdan göçersin ki, ne nâm-u nişanından eser, ne hâl-i perişanından kimse haber verir…!" diyerek, işe koyulduğunu anlatır. Bu anlayışta kitapların insan için en güzel arkadaş olduğunu ileri sürer ve dededen kalma kitapların içine dalar. Yığınla dolu kitapların arasında yıpranmış ve dağılmış olan bir eserde karar kılar; "Bu kitap, dört kutsal mekândan ve buraları ziyaret etmenin âdab ve faziletlerinden bahseden, Arapça ibarelerle süslenmiş, ağır bir eser idi". (Mir'âtüs-Safâ, 3a) Bu mekânlar; Beyt-i Mukaddes, Halil İbrahim Beldesi, Mekke-i Mükerreme ve Medine-i Münevvere'dir.

Müellif, şairane ve Arapça tekâlüf-i münşiyane tarzında yazılan bu eseri, Anadolu Türkçesine neden çevirmesi gerektiğini anlatır ve özellikle Hac

ibadetini yerine getirecek olanlara, sade bir dille, önemli bilgiler verdiğini savunur (Mir'âtü's-Safâ, 3b).

Bu başlangıç bölümünde, ele aldığı ve tercüme ettiği eserin isminin "Mir'âtü's-Safâ" olduğunu, 4 bab ve bir hatimeden oluştuğunu belirtir (Mir'âtüs-Safâ, 3b).[1]

I. BAB: Mekke-i Mükerreme'nin Faziletleri ve Bina edilişi Beyanındadır.

II. BAB: Medine_i Münevvere'nin Faziletleri Beyanındadır.

III. BAB: Beyt-i Mukaddes'i (Kudsü Şerif) Beyan eder.

IV. BAB: Halilürrahmân Bölgesini Beyan eder.

Son kısımdaki Hatime Bölümünde de bu dört beldenin havalisinde, bilinen Peygamber ve Evliya kabirleri tanıtılır (Mir'âtüs-Safâ, 3b).

I. BÖLÜM
(MEKKE-İ MÜKERREME'İN FAZİLETLERİ BEYANINDADIR)

I. Fasıl, Mekke-i Mükerremeyi ziyarette 7 âdab ile başlar (4a)

Kâbe'nin bina edilişi ile ilgili Tarihsel Bilgi (4b)

Burada, el-Ezrakî'nin "Mekke Tarihi" adlı eserinden alıntılar yapıldığı belirtiliyor (Mir'âtüs-Safâ, 6a -8a).[2]

II. Fasıl, Haccın edasının geciktirilmesi ile ilgilidir. (8a.)

III. Fasıl, Haccın Farziyeti ve Menâsiki Beyanındadır. (8b)

IV. Fasıl, Kâbe'ye bakmak ve onu Tavaf etmenin fazileti Beyanındadır. (10a)

V. Fasıl, Kâbe'de Kılınan Namazların Fazileti Beyanındadır. (11a)

VI. Fasıl, Mekke-i Mükerreme'de yapılan duaların kabul olacağı Mekânlar. (11b)

VII. Fasıl, Mina ve Mekke Havalisinde yer alan Özel Ziyaret Alanları. (11b)

VIII. Fasıl, Zemzem-i Şerif ve Safa ile Merve'nin Faziletleri Beyanındadır. (12b)

IX. Fasıl, Arafat'ta Vakfe Yapmanın Fazileti Beyanındadır. (14a)

X. Fasıl, Mina ve orada olan Faziletler Beyanındadır. (14a)

XI. Fasıl, Mekke-i Mükerreme'de hasta olmak ve vefat etmenin Faziletleri. (14b)

[1] Kaynaklarda, bu eserin Şeyhulislam Karaçelebizâde Abdülaziz Efendi tarafından, XVI.yüzyılda yazıldığı belirtimektedir. Bu müellif ile ilgili kısa bilgi-için bk. Kaya, XXIV/381; (Bursalı M. Tahir, 2012: 81)

[2] Yapılan alıntılar için bk. (Al Ezrakî, 1974: 14-54)

II. BÖLÜM

(MEDİNE-Yİ MÜNEVVERE'NİN FAZİLETLERİ BEYANINDADIR)

I. Fasıl, Resul-i Ekrem Hazretleri'nin kabrini ziyaret ile orada vefat etmenin Fazileti (15b-16a)

II. Fasıl, Mescid-i Nebi'nin Fazileti ve onda kılınan namazın faziletleri Beyanındadır. (17a)

III. Fasıl, Ravza-yı Mutahhara'da Bulunan direkler Beyanındadır. (17b)

(Bu fasılda, dört önemli üstüvaneden bahsedilir: Muhacirler-Tevbe-Half ve Vüfûd direkleri)

IV.Fasıl, Mescid-i Kuba'nın Faziletleri Beyanındadır. (18a)

V. Fasıl, Bakı' Kabristanlığı ve Uhud'un Faziletleri Beyanındadır. (18b)[3]

VI. Fasıl, Medine-yi Münevvere'in aslı ve Resül-i Ekrem'in Hicreti Beyanındadır. (20a)[4]

VII. Fasıl, Resul-i Ekrem'in namaz kıldıkları Mescidler Beyanındadır. (44a)

VIII. Fasıl, Resul-i Ekrem'in Abdest aldığı su kuyuları Beyanındadır. (45a)

III. BÖLÜM

(BEYT-İ MUKADDES'İN FAZİLETLERİ BEYANINDADIR)

I. Fasıl, Beyt-i Mukaddes'in bina edilişi ve orada kılınan namazların Fazileti Beyanındadır. (46b)

II. Fasıl, Beyt-i Mukaddes'te Oruç tutmak, Ezan okumak ve Sadaka vermenin fazileti beyanındadır. (49b)

III. Fasıl, Hz. Peygamber'in Mi'râc hadisesi-keyfiyeti Beyanındadır. (50a)[5]

IV. Fasıl, Beyt-i Mukaddes'in Faziletleri ve Orada olan özellikler beyanındadır. (62a)

V. Fasıl, Kudüs'teki "Sahratullah'ın" ve Mescid-i Aksâ'nın Keyfiyeti ile Ziyareti Beyanındadır. (66a)

---

[3] Burada sunulan yaygın rivayetlere göre, Bakı' mezarlığında 10.000'den fazla sahabe medfundur. (bk. Mir'âtüs-Safâ, 19a)

[4] Akabe Biatları, Hudeybiye andlaşması ve onlarca gazve bu mekânda cereyan etti. Medine-İslam Devleti burada kuruldu. Resulüllah burada vefat edip, Mescid-i Nebi'ye defnedildi. (Mir'âtü's-Safâ, vr, 23a) Ayrıca, bu fasılda, Resulüllah'ın Neseb-i Şerifleri, çocukları, elçileri ve müezzinleri ile, isim ve künyeleri zikredilir. (Mir'âtü's-Safâ, 24b) Resulüllah'ın Zevceleri, âzadlı köleleri, kendisine ait deve ve binekler ile silahları, devamında Halifeleri tanıtılır. (37b – 40a)

[5] Bu konuda müellif, metnin aslından ayrılarak, diğer kaynaklardan örnekler vermiştir. Msela, 50b varaktan 61b'ye kadar "Meâricu'n-Nubüvve" adlı eserden nakiller sunar. Meâricu'n-Nübüvve, Muîn el-Miskîn'in (ö. 907/1501-1502) Hz. Peygamber'in hayatı ve mûcizelerine dair Farsça eseridir. (Eser hakkında daha fazla bilgi için bk. Yavuz, 2003: 209-210.)

IV. BÖLÜM

Bu bölüm, Halilü'r-Rahmân Mekiinin Faziletleri Beyanındadır. Burası, Hz. İbrahim ve eşi Sâre'nin defnedildiği mağaradan ismini alır. (67b)

Değinilen rivayetlere göre, Cürâ Karyesi denilen yerde, ilk olarak Hz. Süleyman bir ma'bed inşa etmişti. Hz. İbrahim, Hz. İshak ve Hz. Ya'kûb'un kabirleri de burada yer alır. Mağaranın dışında ise Hz. Yusuf'un mezarı vardır. Hz. Musa (AS) Mısır'dan çıkarken, onun Nil'deki tabutunu da buraya götürmüştü. (70b)

HÂTİMETÜ'L – KİTAB

Enbiya, Evliya ve Sahabe-i Kirâm'ın mübarek kabirlerinin bulunduğu yerleri beyan eder. (70b)

I. Fasıl, Kudsü Şerif'te olan kabirlerin Beyanındadır. (71a)[6]

II. Fasıl, Mısır, Kahire ve Havalisinde olan Mezarlar Beyanındadır. (72b)

III. Fasıl, Şam şehrinde ve havalisinde bulunan Türbeler hakkındadır. (

73b)

IV. Fasıl, Hıms kasabasında bulunan mezarlardan bazıları. (74b)[7]

HÂTİME BÖLÜMÜ

Bu bölümde Mekke ve Medine'deki Sahâbe-i Kirâm mezarları, kısaca kaleme alınmıştır. Ayrıca Ravza-yi Mutahhara'nın Ziyaret âdabı üzerinde durulmuştur. (75a)

I. Fasıl, Mekke-i Mükerreme'de bulunan Sahabe-i Kiram ve büyük âlimlerin kabirlerini ve "Muallâ" kabristanlığını Beyan ededer. (Mu'allâ kabristanlığı ve diğerleri) (75b)

II. Fasıl, Medine-yi Münevvere'de kabirleri bulunan Sahâbe-i Kiram hakkındadır. (76a) (Bakı' kabristanlığı vb.)

III. Fasıl, Cebel-i Uhud'da olan kabirlerin ziyaretlerini Beyan Eder. (77b)

IV. Fasıl, Kabir Ziyaretlerindeki Âdab Beyanındadır. (78a)

V. Fasıl, Hz. Peygamber'in Kabri'ni (Ravzâ-yı Mutahhara) Ziyaret Beyanındadır. (78b)

[6] Bahr-i Lüt'un kenarında Hz. Musa'nın kabri, Tûr-i Zeyna'da Râbiatü'l- Adeviye'in ve Şeyh Çoban ile Hz. Üzeyr As. ve Hz. Meryem'in mezarları da bu alandadır. Aynı zamanda, Şeddad b. Evs, Ebu Ubeyde bin el-Cerrâh ve Metta'nın kabirleri de buradadır. (Mir'âtüs-Safâ, 71b –72a)

[7] Bu faslın sonunda Mir'âtü's-Safâ'ın tercümesinin, -yani sadeleştirmenin- bittiğini ifade eden Eşref Efendi, teberrüken tamamlayıcı bir "HATİME"yi de ilave eder.

Sonuç

Bu kitabın kaleme alınmasına H. 1122, Rebiülevvelin 28'inde başlanmış, aynı yıl Receb ayının 4. cuma günü tamamlanmıştır. Müellifin ifadesiyle, tercümede sade bir dil kullanılarak, tekellüften kaçınılmıştır. Dönemin Anadolu Türkçesi esas alınarak yazılan eser, halkın her kesiminin anlayacağı bir üslup niteliği kazanmıştır.

Müellif, son kısımda duygularını şöyle ifade eder: "…Bu çalışmadan dolayı, Rabbimizden dileriz ki, dünyada iyiliklerle anılalım. Ahirette de bol bol ecir alalım…. Ayrıca, tüm geçmişlerimize ve bizi yetiştiren hocalarımıza sonsuz mağfiretler eylesin…. Âmin." (Mir'âtü's-Safâ, 80a)

Üzerinde tanıtım çalışması yaptığımız bu nüshanın istinsahı, 28 Rebiülevvel H. 1150 senesinde, Merzifon Şehri Mahkeme Kâtibi Mustafa b. Hasan Efendi tarafından tamamlanmıştır. Karşılaştırmada esas aldığımız Çankırı nüshasının sonunda ise, bir başkası tarafından düşülen notta şöyle yazmaktadır: "Kitabın Müellifi Abdurrahman Eşref, *tercümeye* başladığı tarih 28 Rebiülevvel, sene H.1122, ikmal tarihi, 4 Receb H.1122 olup, müellif hattıdır." (Mir'âtü's-Safâ, 80a)

Çalışmamıza esas olan her iki nüsha da hacim ve yazı hattı bakımından oldukça benzerdir. Sonradan kaleme alınan İstanbul nüshasında, müstensih müellif hattına tam uyum göstermeye gayret etmiş ise de bazı sahifeler birkaç satır muhalefet gösterir. Sonuçta, her iki nüshanın da tam metni 80 varaktır. Her sahifede 21 satır olup, 160 sahife düzgün bir siyakat hatla tamamlanmıştır.

Amasya âlimlerinden önemli bir şahsiyetin saygıdeğer emeğini baştan sona okuyup tahlil ederek, branşımız doğrultusunda bir tanıtım sunmuş olduk. Böylece, hem el yazması bir eseri gün ışığına çıkarmış, hem de yöremiz âlimlerinden birini yeniden yâd etmiş olduk. Bu doğrultuda, çalışma yapacak araştırmacılara da ayrıntılı bir kaynak teşkil edeceğine inanıyorum.

Kaynakça

Aktepe, Münir (1988). Abdurrahman Eşref Efendi. *İslam Ansiklopedisi*. İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı.

Bursalı M. Tahir (2012). *Osmanlı Müellifleri*. (Haz. Mustafa Tatçı-Cemal Kurnaz). Ankara: Bizim Büro Yay.

Çapan, Pervin (2005). *Tezkire-i Safâyî*. Ankara: Alem Yayınları.

Heyet (1977). *Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi*. İstanbul: Dergâh Yayınları.

Hüseyin Hüsameddin, Abdizade (1986). Mukaddime. *Amasya Tarihi.* (Sadeleştirenler: Dr. Ali Yılmaz – Mehmet Akkuş). Ankara: Amasya Belediyesi Kültür Yayınları. 271.

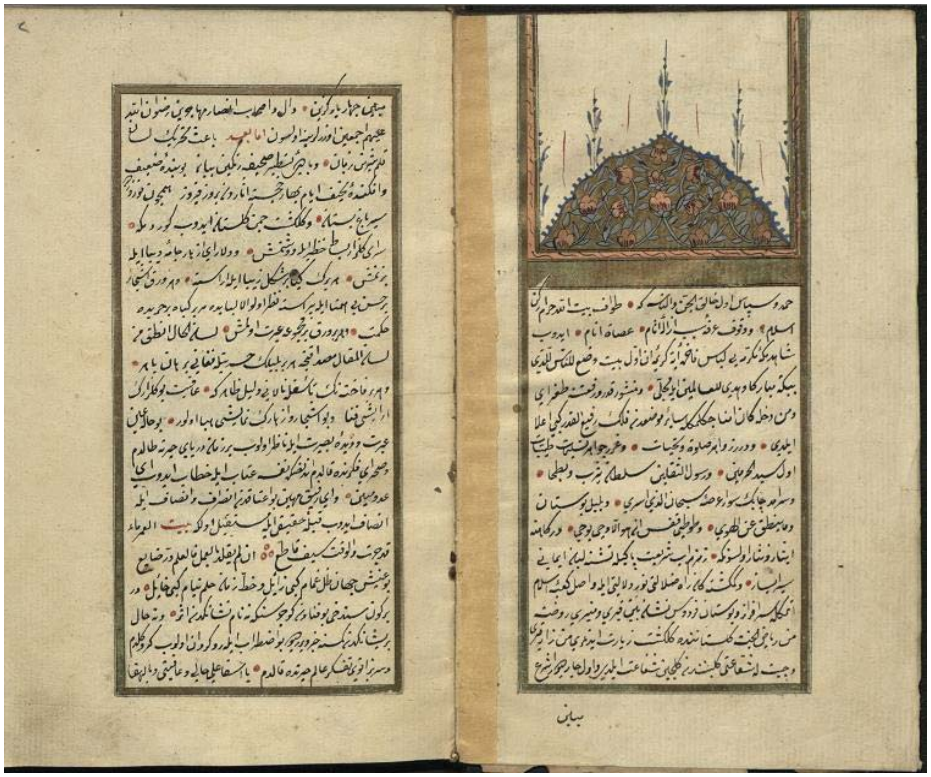
Kaya, Nevzat (2002). Karaçelebizade. *İslam Ansiklopedisi*. Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı.

Olcay, Osman Fevzi (2010). *Amasya Şehri.* Sadeleştirenler, Harun Küççük-Kurtuluş Altunbaş, Amasya: Amasya Belediyesi Kültür Yayınları.

Yavuz, Yusuf Şevki (2003). Meâricu'n-Nubüvve. *İslam Ansiklopedisi*. Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı.

EKLER

Ek: I, Eserin ilk sayfaları; (vr. 3a, b)

Ek: II , Eserin son saifeleri; (Vr.80a,b)

